

Henkilöstön toiminnallinen ympäristöpäivä - Itämeri tutuksi

Raisa Laukkanen

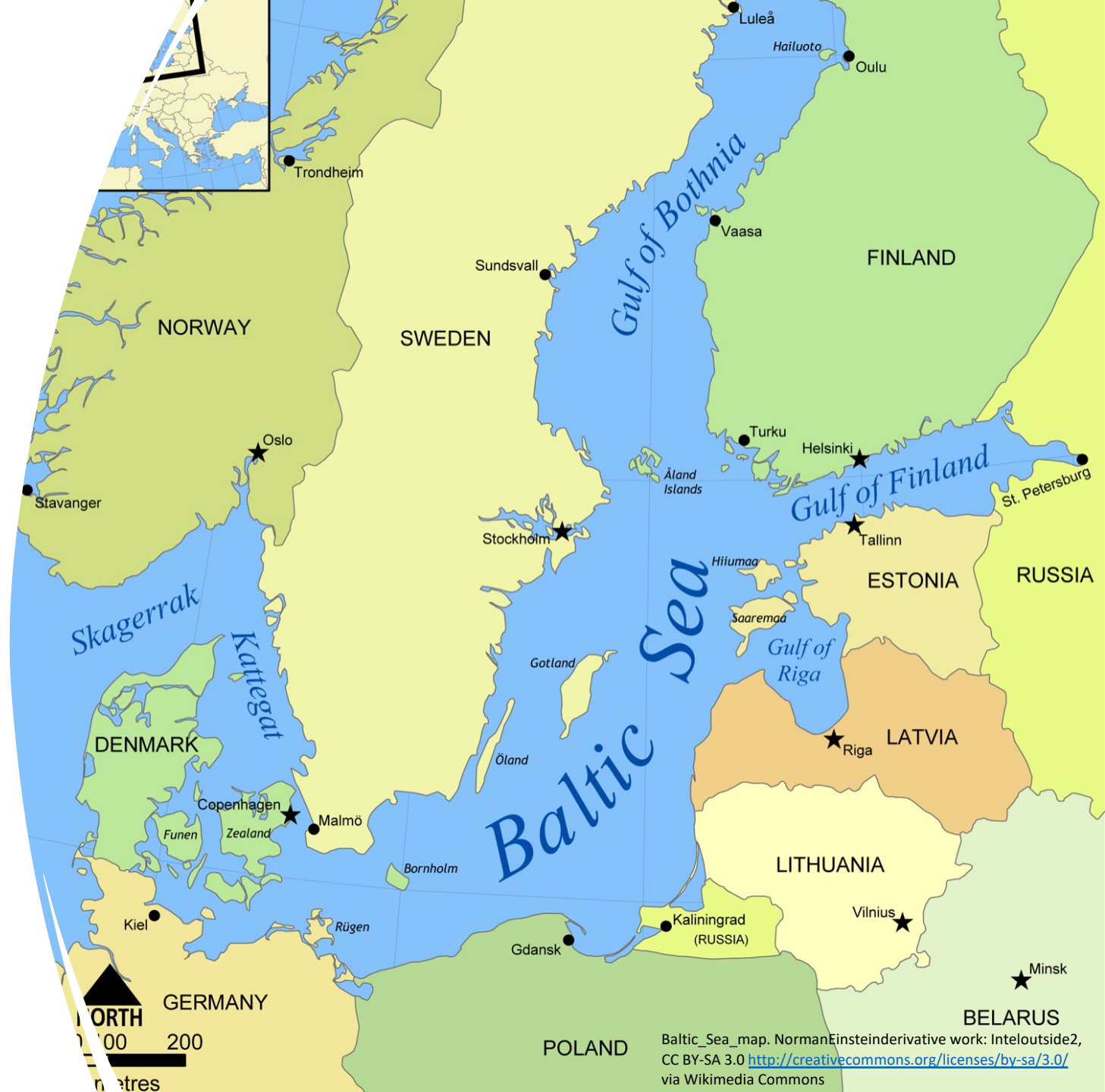
Koulutussuunnittelija

Opintokeskus Kansalaisfoorumi

14.2.2023

CC BY 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Baltic_Sea_map. NormanEinstein derivative work: Inteloutside2, CC BY-SA 3.0 <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/> via Wikimedia Commons

Itämeri tutuksi

Itämeri on erikoinen vesialue. Se on kaikille suomalaisille tuttu, mutta harva tietää, miten erikoislaatuinen se on koko maailman mittakaavassa, ja miksi.

Itämeri on maailman toiseksi suurin murtovesiallas, ja myös yksi maailman saastuneimmista meristä. Itämeren hyvinvointi vaikuttaa koko Suomen asukkaisiin, ja siksi olisi tärkeää olla tietoinen Itämeren ongelmista nyt, jotta niihin osaisi kiinnittää huomiota, asui sitten missä tahansa.

Henkilöstön elämyksellinen ja toiminnallinen ympäristöpäivä tutustuttaa osallistujat Itämeren ominaisuuksiin, tilaan ja toimiin, joita Itämeren hyväksi pitäisi ja voisi omassa elämässään tehdä.

Suunnitelman on laatinut Opintokeskus Kansalaisfoorumin koulutussuunnittelijana työskentelevä taide-, media- ja ympäristökasvattaja Raisa Laukkanen osana Transformer 2030 -koulutusta syksyllä 2023.

Kuva: Raisa Laukkanen

Lee Cain, CC BY 4.0, via Wikimedia Commons

Pedagoginen tausta

- Transformatiivinen oppiminen: tavoitteena muutos ajattelussa ja havainnoinnissa
- Ekososiaalinen sivistys: systeeminen maailmasuhde, vastuullisuus, kohtuullisuus, ihmistenvälisyys
- Kontekstuaalinen ympäristökasvatus: havainnot ja merkitykset oppimisessa sekä uuden tiedon soveltaminen toimintaan
- Kriittinen mediakasvatus: miten Itämerestä puhutaan julkisuudessa ja minkälaiseen toimintaan puhunnan tapa ohjaa

Päivän tavoitteet

Sisällölliset tavoitteet:

- tutustua Itämeren ominaisuuksiin vesialueena, kuten valuma-alueisiin ja suolapitoisuuteen
- tutustua eläin- ja kasvilajeihin, jotka elävät Itämeressä. Erityisesti perehdytään Itämeren avainlajeihin, kuten rakkohauru ja sinisimpukka
- kuulla, mikä on Itämeren tämänhetkinen tila, muutokset ja tulevaisuus
- tutustua Itämeren hyvinvoinnin kannalta suurimpiin uhkiin, kuten ilmastonmuutos ja sen aiheuttama rehevöityminen, vieraslajit ja muutokset lajikannoissa, saastuminen, meriroska ja vedenalainen melu
- syyt uhkien taustalla ja niihin vaikuttaminen

Oppimistavoitteet:

- ymmärtää, miksi Itämeri on sellainen kuin se on
- tiedostaa, mitä kaikkea pinnan alla tapahtuu ja mikä on sen merkitys
- hahmottaa, miten moni asia vaikuttaa Itämeren tilaan, ja miten yllättävätkin asiat ovat yhteydessä Itämereen
- oivaltaa, miten omalla toiminnalla voi vaikuttaa asioiden tilaan ja tulevaisuuteen

Harjoitukset

Ympäristöpäivä toteutetaan aina aiheeseen liittyvässä ympäristössä. Päivä rakentuu toiminnallisten ja elämyksellisten harjoitteiden ympärille.

Informatiivinen kävely / ihmettely:

Osallistujat istuvat tai kävelevät halutessaan, ja kuuntelevat samalla puhelimestaan etukäteen jaetun, 10 minuuttia kestävästä äänitallenteesta, jossa kerrotaan keskeiset tiedolliset faktat Itämerestä.

Kartta:

Osallistujat nimetään valuma-alueiksi, ja yhdessä muodostetaan Itämeren ympäröivä kartta. Kaikki kertovat vuorollaan mikä valuma-alue he ovat ja mitä heistä valuu Itämereen.

Uhkakeskustelu pienryhmissä

Osallistujat jaetaan 2-3 hengen ryhmiin, ja heille annetaan infokortit, joissa on kuvattu keskeiset Itämeren uhkaavat tekijät. Infokorttien mukana on uutisotsikoita aiheesta. Ryhmissä keskustellaan, kuinka tuttuja uhat ovat ja onko niistä kuullut esimerkiksi uutisissa.

Itämeriystävällinen lounas

Lounastauolla syödään evääksi mukaan otettu itämeriystävällinen lounas, josta ohjaaja kertoo perustelut ennen syömistä.

Laboratorio:

Osallistujat ottavat läpinäkyviin astioihin vettä ja tarkastelevat sitä samalla, kun ohjaaja kertoo Itämeren veden ominaisuuksista.

Avainlajitanssi:

Itämeren avainlajeihin tutustutaan tehtävien välissä niin, että ohjaaja kertoo lyhyesti avainlajeista ja sen merkityksestä, jonka jälkeen tanssitaan hetki liikkuen niinkuin itse ajattelemmekin avainlajin liikkuvan.

Mitä minä voin tehdä?

Keskustellaan ryhmissä oivalluksista. Mitä voin itse tehdä Itämeren hyväksi, tai mitä laajempaa kokonaisuutta voisin edistää? Voisinko jakaa oppimiani asioita muille?

Tulokset

Toiminnallisen ja elämyksellisen ympäristöpäivän jälkeen osallistujat

- ovat virkistyneet ulkoilun ja elämysten äärellä
- osaavat hahmottaa Itämeren ekosysteemin keskeiset piirteet ja niihin vaikuttavat tekijät
- arvostavat Itämerta poikkeuksellisenä vesialueena ja hahmottavat, mikä on Itämeren merkitys
- hahmottavat, miten oma toiminta ja elämäntavat ovat kytköksissä Itämeren hyvinvointiin

